

Арт-терапія як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку

Юлія Мороз

магістр психології,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: Moroz_YV@krok.edu.ua

Олена Никоненко

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: nikonenkoev@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-0794-7905

Постановка проблеми. Якщо говорити про справжнє становище сучасної дошкільної освіти в нашій країні, варто відзначити, що основне місце у її діяльності все ще займає пізнавальна діяльність дошкільників, а не творча, хоча науково доведено, що дошкільний вік є сензитивним періодом, тобто найсприятливішим відрізком часу у розвитку умінь і навиків дитини [1, с. 197].

Також відомо, що у дошкільному віці закладається психологічна основа для творчої діяльності. Розвиваються уява, фантазія, творче мислення, виховується допитливість, активність, ініціатива, формуються вміння спостерігати та аналізувати явища, порівнювати та узагальнювати факти, робити висновки. Нині стає очевидним, що питання розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку хвилює як педагогів, так і батьків. Адже маючи під ногами ґрунт у вигляді творчих здібностей, дитина може стати успішною у сучасному світі, що динамічно розвивається, досягти висот та принести максимальну користь і в майбутній професійній діяльності. Саме тому завдання педагога допомогти дитині закласти цей міцний фундамент для її подальшого життя, допомогти вихованцям знайти своє місце у житті, розвинути потенціал у процесі навчальної та творчої діяльності.

Увесь зміст культури, який здатна опанувати дитина в дошкільному віці, забезпечує оптимізацію психічного розвитку. Через мистецтво та художню діяльність у дошкільника формується свідомість, розвиваються увага, пам'ять, мислення. Заняття творчістю, які доповнюються впливом результатів художньої творчості дорослих, позитивно впливають на емоційний стан дитини.[2, с.460].

Одним із чинників успішного формування у дітей дошкільного віку творчих здібностей є використання ефективних, педагогічно доцільних технологій навчання і виховання. Однією з таких технологій є «артпедагогіка» та її суміжний компонент «арт-терапія».

Нині в дошкільній педагогіці відомі і широко застосовуються декілька напрямів використання арт-терапії у роботі з дітьми: психологічний (передбачає вплив на емоційну сферу особистості), соціально-педагогічний (пов'язаний з розвитком у дошкільників естетичних потреб, поглибленням загальних та художньо-естетичних знань, з активізацією потенційних можливостей дошкільників у різних видах художньої діяльності та творчості), психофізіологічний (забезпечує

корекцію психосоматичних порушень), психотерапевтичний (передбачає вплив на емоційну сферу дітей). Реалізація цих напрямів у роботі з дітьми дошкільного віку щодо формуванню міжособистісних відносин відбувається шляхом використання спеціальних корекційно-розвиваючих, психокорекційних методик у межах арт-педагогіки та арт-терапії [3, с. 53].

Використання різних видів арт-терапії на заняттях з дітьми дошкільного віку надає можливість дошкільникам не лише виявити власні емоції та переживання під час творчого процесу, але й отримати естетичну насолоду від опанування базовими навиками ліплення, малювання, орігамі тощо, ознайомлення з різними видами мистецтва. Важливим моментом є те, що педагог на заняттях з використанням арт-терапевтичних технологій не ставить дітей в жорстко обмежені рамки щодо вибору засобів творчості і тематики заняття. Така творчість викликає у дошкільників позитивні емоції, дає душевний спокій та відчуття рівноваги. Арт-терапевтичні засоби мають позитивний вплив на психічний стан дитини дошкільного віку: використання воскових олівців або фарб зменшує агресію, нитки заспокоюють нервову збудженість дитини.

Впровадження арт-терапії вимагає від закладу дошкільної освіти належних умов, а саме: інноваційний потенціал закладу, творча атмосфера, стійкий інтерес у педагогічному та дитячому колективі до нового, достатні соціокультурні та матеріальні (економічні) умови, ефективність самої інновації.

Отже, арт-терапія як засіб творчості – це метод психологічного впливу, який ґрунтується на використанні різних видів мистецтва (живопису, музики, танцю, театру, літератури тощо) для розвитку особистості, зняття емоційної напруги та гармонізації внутрішнього стану. В основі арт-терапії лежить творчий процес, який допомагає дитині виразити свої почуття, думки та переживання у символічній формі. Проведення занять із використанням арт-терапевтичних технологій – це потужний стимул навчання та виховання. Використання арт-терапії дає можливість розширити та поглибити рівень пізнавальної активності, пробудити в дошкільників прагнення поглибленого вивчення навчального матеріалу, розвивати творчі здібності дітей.

Список використаних джерел

1. Панченко Є. Формування мистецько-творчої компетентності в дітей дошкільного віку засобами арт-технологій. *Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи* : зб. наук пр. / за заг. ред. О. О. Максимової, М. А. Федорової. Житомир : ФОП Левковець, 2024. С. 197–200.
2. Сорока О. В. Категоріальне розмежування понять «арт-терапія» і «арт-педагогіка». *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2013. Вип. 35. С. 459-464.
3. Аржанухіна С., Перцова О., Богославська Ю. Використання методів арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників та молодших школярів. *Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р.* / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. С. 5–55.